

Prioriteitennota voor de indiening en selectie van documentaireprojecten (single project)

Pitchcomité en beoordelingscommissie Filmfonds Documentaire

1. Inleiding

Het VAF streeft naar een grote diversiteit aan films, waarbij verschillende segmenten van het publiek zo goed mogelijk hun gading vinden. Films met het potentieel om het oorspronkelijk beoogde doelpubliek te overstijgen vormen daarbij een meerwaarde. Hoe het VAF uiteindelijk tot zijn selectie van goed te keuren filmprojecten komt, wordt stap voor stap uitgelegd in deze prioriteitennota.

Deze prioriteitennota biedt de **beoordelingscommissies** een helder **kader** waarbinnen deze - rekening houdend met de beleidsprioriteiten van het VAF - projecten kunnen analyseren en selecteren. De bedoeling is niet om een strikte set regels op te leggen, maar wel om duidelijk te verwoorden wat de **strategische prioriteiten** binnen het selectiebeleid van het VAF zijn. Het is een **dynamisch** kader: de inherente kwaliteitsevaluatie van projecten kan immers niet gereduceerd worden tot het louter afvinken van criteria. Daarom spreken we verder in deze nota bewust van '**aandachtspunten**' i.p.v. harde 'criteria', hoewel dit voor sommige aspecten wél degelijk het geval is.

Ook voor **aanvragers** is het belangrijk om vooraf te weten waar het VAF prioriteit aan geeft en wat er meespeelt bij de beoordeling van hun projecten. Daarom wordt deze nota ook publiek beschikbaar gemaakt op de website.

Voor een goed begrip is het belangrijk deze prioriteitennota juist te situeren in het **parcours dat aanvraagdossiers bij het VAF doorlopen (3 fasen)**:

- Deze nota vervangt geenszins het *formele ontvankelijkheidsonderzoek* van de steunaanvragen dat onmiddellijk na de ontvangst van de aanvraag plaats vindt. Deze check wordt uitgevoerd door de projectbeheerders, dus het interne team van het VAF.
- Vooral in de daaropvolgende *beoordelingsfase* heeft deze prioriteitennota zijn nut, n.l. als toetssteen voor de beoordelingscommissie. Hierin zetelen de externe deskundigen. Zij beoordelen alle ontvankelijke aanvragen en komen tot een selectie.
- Deze beoordelingsfase leidt vervolgens tot een advies voor de Raad van Bestuur van het VAF, die als laatste stap in het parcours de *eindbeslissing* neemt.

2. Wat moet men vooraf weten als men de indiening van een aanvraag overweegt?

2.1. welke projecten ondersteunt het VAF/Filmfonds (algemeen en specifiek voor documentaire)?

Het VAF/Filmfonds staat open voor **een breed scala aan projecten in de categorieën fictie, animatie, documentaire en Filmlab**. Via een aparte commissie Innovatielab worden ook **immersieve (AR/VR) en interactieve projecten** in deze vier zelfde categorieën ondersteund.

Het VAF/Filmfonds ondersteunt enkel **single projecten** (geen series -> VAF/Mediafonds). Zolang een werk **autonoom** en reproduceerbaar is en te 'bekijken' via **één scherm**, kan het worden ingediend bij het VAF/Filmfonds, in tegenstelling tot video-installaties of audiovisuele creaties die onderdeel zijn van een ruimer artistiek geheel (bv onderdeel van een theater- of muziekproductie).

Het ondersteuningsbeleid van het VAF is gefocust op de **professionele audiovisuele sector**, waarbij ook debuterend professioneel talent kansen moet krijgen.

Welke genres of soorten projecten ondersteunt het VAF niet: reclameproducties, projecten gerealiseerd in het kader van het onderwijs, producties met een uitsluitend educatief doeleinde, porno- en (s)exploitation films, door een overheid, openbare instelling of onderneming bestelde opdrachtfilms, videoclips op bestelling van de muziekindustrie, projecten uit de amateurkunsten. Sociaal-artistieke projecten die enkel gericht zijn op de actieradius van het sociaal-cultureel werk en geen bredere publiekverspreiding tot doel hebben.

Welke omschrijving hanteert het VAF voor documentaire in het algemeen: een non-fictiecreatie, die een behandeling of interpretatie weergeeft van de realiteit, vanuit de persoonlijke betrokkenheid van de maker, met een intrinsiek lange termijnwaarde.

Dit sluit niet uit dat bepaalde scènes via bv re-enactment kunnen worden gefictionaliseerd. Ook zijn hybride vormen mogelijk waarbij een realistische documentaire aanpak gemixt wordt met bv fictie, animatie, ...

Documentaires nodigen de kijker uit om verder te denken, te discussiëren, vragen te stellen, ... Ze stimuleren de nieuwsgierigheid en vergroten menselijke kennis en begrip.

Verschillende (soms overlappende) doelstellingen zijn:

- het ontdekken en beschrijven van nieuwe of alternatieve werelden of zienswijzen
- het ontsluiten en onderzoeken van thema's/verhalen op een diepgravende wijze met respect voor diverse invalshoeken
- het bewaren van unieke en relevante verhalen voor de toekomst

- De genuanceerde, uitgebreide analyse van een thema of verhaal of het kritisch belichten van gangbaar discours of overheersende meningen vanuit een lange termijn perspectief
- de expressie van de persoonlijkheid van de maker, de auteursstem

(niet elke documentaire moet beantwoorden aan al deze doelstellingen)

Welke documentaireprojecten steunt het VAF niet: projecten die louter tot doel hebben informatie te verstrekken of louter beschrijvend zijn, zoals bijvoorbeeld bedrijfsfilms, didactische films, reportages, zuiver wetenschappelijke documentaires, bijdragen voor het journaal of voor een actualiteitenprogramma, enzovoort. Het is niet zo dat het VAF geen televisiedocumentaires steunt. Wel gaat de prioriteit naar bijzondere documentaires en niet naar het courante televisie-aanbod.

2.2. Verplichte passage bij het pitchcomité

Voor je een majoritair Vlaams project kan indienen voor scenario-, ontwikkelings- of productiesteun, moet je het eerst komen pitchen bij het [pitchcomité](#). Een panel van vijf personen geeft feedback op je project en beslist of je project bij de commissie in kwestie mag ingediend worden.

2.3. Onderscheid majoritaire / minoritaire projecten

Bij het ontvankelijkheidsonderzoek (fase 1, zie hoger) wordt er door het VAF-team onderzocht of de aanvraag voldoet aan de formele regels. Daarbij wordt o.a. een onderscheid gemaakt tussen [majoritair Vlaamse en minoritair Vlaamse projecten](#). Ook de beoordeling (fase 2) verschilt.

Afhankelijk van het majoritair of minoritair 'statuut' nemen de projecten binnen de strategie van het VAF een andere plaats in. De opdracht van het VAF ligt in de eerste plaats immers bij het stimuleren en ondersteunen van Vlaams talent (Vlaams in bredere zin: grosso modo gaat het over personen die wonen en/of doorgaans werken in Vlaanderen). Het belang van én de focus op 'majoritair Vlaams' is voornamelijk daarop gebouwd. Bij **majoritair Vlaamse** aanvragen is het VAF vaak de hoeksteenfinancier en is de hoofdreden voor toekenning voornamelijk van culturele aard.

In de tweede plaats kan het VAF ook meestappen in coproductieprojecten die elders werden geconcipeerd en waarbij een Vlaamse coproducent is betrokken. Als cultureel fonds focust het VAF ook bij deze **minoritair Vlaamse** aanvragen op projecten waar Vlaams creatief talent op significante wijze bij betrokken is en/of die bijzondere relevantie hebben voor Vlaanderen en de Vlaamse film community. De financiering door het VAF is hier eerder aanvullend van aard. Bij deze aanvragen wordt een groot deel van de financiering in de andere regio('s) verondersteld en die moet bij indiening concreet bewezen zijn.

Met zijn beperkte middelen zet het VAF in op een doelgerichte en efficiënte internationalisering, o.a. via deze minoritaire steun. De samenwerking tussen Vlaanderen en **Nederland** is een beleidsprioriteit. Deze samenwerking, en ook die met Franstalig België - de andere natuurlijke partner van onze sector - is gestructureerd in wederkerigheidsakkoorden tussen het VAF en de desbetreffende fondsen. Deze regelingen vallen buiten de gewone beoordelingscommissies. Coproducties vanuit andere territoria worden wél in de commissies behandeld en gaan bij toekenning rechtstreeks in mindering van het commissiebudget. Daarom vragen wij de commissieleden expliciet om in hun evaluatie rekening te houden met twee cumulatieve aspecten: niet enkel de kwaliteit van het project op zich speelt een rol maar ook de relevantie voor het VAF binnen de globale beleidsprioriteiten.

De benadering van minoritaire aanvragen verschilt dus van die van majoritaire aanvragen voor wat betreft:

- het moment van indiening (minoritair Vlaamse projecten zijn pas ontvankelijk vanaf het stadium van een productiepremie)
- het aandeel financiering dat al moet bewezen zijn bij indiening
- de hoogte van de toegekende bedragen (lagere bijdrage)
- de extra bevraging bij minoritaire projecten over de meerwaarde van het VAF om mee te investeren

2.4. Over welk jaarbudget spreken we?

Het VAF beschikt over beperkte middelen, waardoor duidelijke keuzes moeten gemaakt worden en slechts een gedeelte van de aanvragen kan gehonoreerd worden. Het VAF-jaarbudget voor een bepaalde categorie – zoals vastgelegd in de beheersovereenkomst - is daarbij een goede indicator voor de mogelijkheden die het in realiteit heeft om aanvragen in diverse stadia financieel te ondersteunen.

Jaarbudget VAF/Filmfonds voor documentaire:

- 2022 (atypisch jaar omwille van toevoeging van relancemiddelen): 2.318.000 euro
- 2023-2025: 1.575.000 euro

Dit is het volledige basisbudget waaruit geput wordt om aan documentaireprojecten scenario-, ontwikkelingssteun en productiesteun te verlenen. Het dekt ook het budget voor korte documentaires, minoritaire projecten, impulspremies en coachings.

De reële budgetten per jaar zijn licht onderhevig aan fluctuaties door bv vrijgaven van projecten die niet doorgaan, beperkte verschuivingen tussen categorieën en VAF-domeinen in functie van reële noden en beleidsprioriteiten in een bepaald jaar.

3. Aandachtspunten voor de selectie van projecten

3.1. Hoe kijkt de beoordelingscommissie naar een project?

Onder punt 2 staat te lezen wat het VAF ondersteunt en wat niet. Echter, gezien het beperkte budget van het VAF/Filmfonds blijven ook binnen wat mogelijk is, keuzes noodzakelijk en daar kunnen de in deze nota beschreven beleidsprioriteiten en aandachtspunten bij helpen.

De beoordelingscommissie is zich ervan bewust dat bij documentaires niet alles op voorhand vastligt en dat projecten kunnen evolueren tijdens het voorbereidings- en maakproces. Het aanvraagdossier zullen ze dan ook voldoende lezen als een *potentieel* project, waarbij de indiener zo helder mogelijk uitlegt wat de plannen en nagestreefde intenties zijn.

Op basis van het aanvraagdossier evalueert de beoordelingscommissie of het project voldoende garanties in zich draagt om zijn eigen finaliteit(en) te bereiken. Naar gelang het stadium waarin het project zich bevindt (scenario-, ontwikkelings- of productie-aanvraag) worden de nodige elementen aangeleverd om in het desbetreffende stadium met kennis van zaken te kunnen beoordelen.

Zo wordt iedere aanvraag in de selectieprocedure als een 'package' van verschillende factoren bekeken. Deze factoren winnen aan belang doorheen de diverse beoordelingsstadia. Cruciaal is dat deze factoren samen de vereiste coherentie vertonen in functie van het opzet van het project. Het pakket moet kloppen en maximale garanties bieden in functie van de nagestreefde doelstellingen.

Deze factoren zijn:

1. *de inhoud en vorm van het project zelf*: synopsis, treatment en/of scenario (bij documentaire is dat, afhankelijk van het soort project, eerder de opbouw, het 'filmplan', dan een klassiek scenario), verhaal, personages, thema's, regievisie, visuele vertaling, ...
2. *de creatieve en zakelijke talenten die aan het project meewerken* (scenarist, regisseur, productieteam, cast & crew, ...)
3. *het publiekspotentieel* binnen het eigen opzet: vanaf aanvraag ontwikkelingssteun een duidelijk onderbouwde omschrijving van het doelpubliek (door scenarist, regisseur en producent samen). Op basis hiervan bij aanvraag productiesteun een coherent vertonings- en marketingplan dat de ambities van de indieners reflecteert.
4. Het achterliggende *businessplan* om het project op een realistische en professionele manier tot stand te brengen: financieringsplan en budget.

Uiteraard sluit het VAF ook meer risicovolle projecten niet bij voorbaat uit, zelfs al biedt de hoger vermelde package minder maximale garanties. Het toekennen van steun wordt toch overwogen als blijkt dat hier overtuigende redenen voor zijn (b.v. een artistiek bijzonder sterk, uitdagend of vernieuwend project, kans voor uitzonderlijk, beloftevol talent, ...). Voorwaarde is sowieso dat de vorm en inhoud van het project zelf voldoende aantrekkelijk blijven voor de vooropgestelde doelgroep. Voor aspecten waar dit pakket minder zekerheid

biedt, kan het VAF [coaching](#) aanbieden om het project inhoudelijk/artistiek of zakelijk naar een hoger niveau te tillen.

Om deze 'package' goed te kunnen beoordelen doet het VAF beroep op een complementaire groep van commissieleden, waarbinnen zowel artistieke als zakelijke expertise aanwezig is, alsook deskundigheid op het vlak van vertoningspotentieel. Deze commissie beoordeelt los van de persoonlijke of individuele smaak van de deskundigen, maar vertrekt van de intrinsieke merites/finaliteit van het project. Finaal weegt de commissie de ingediende projecten ook tegenover elkaar af, zodat men komt tot een eindselectie van de meest kwaliteitsvolle aanvragen binnen de beperkte jaarmiddelen van het VAF in lijn met de beleidsprioriteiten.

3.2. Wat zijn aandachtspunten bij het onderzoek en de discussie van de beoordelingscommissie?

Documentaire biedt een venster op de wereld. Het VAF staat open voor een goede mix van meer lokale en meer internationaal georiënteerde onderwerpen. Bij dit laatste proberen commissies te detecteren of er ook een voldoende relevantie is voor een Vlaams publiek (ook al kan dat niche zijn).

Hieronder beginnen we met een overzicht van een aantal algemene aandachtspunten die van toepassing zijn voor alle documentaires. Daaronder staan nog een aantal bijkomende aandachtspunten opgesomd, die afhankelijk zijn van de zelf gekozen focus van de indieners, n.l. hoofddaccent op lokale publieksimpact of op culturele exportwaarde. Het spreekt vanzelf dat bij dit laatste niet ieder aandachtspunt even relevant is voor ieder concreet project.

3.2.1. Voor alle documentaires

- sterke, authentieke en originele verhalen of onderwerpen via overtuigende en grondig uitgewerkte plannen
- talentvolle makers: zowel nieuw als gevestigd talent
- competente producenten met een bewezen track record i.f.v. het project
- voldoende publiekspotentieel eigen aan het project (zie hoger bij 'package')
- professionalisme/vakmanschap van de hele onderneming (project, makers, productionele en technische omkadering, ...)
- inclusie: voldoende aandacht besteden aan inclusie binnen het team (makers, productie, cast, crew, ...) en een zo representatief mogelijk beeld van onze samenleving nastreven. Bij documentaire gaat dit ook over diversiteit van personages en stemmen. Omdat binnen de specificiteit van een project inclusie op verschillende manieren kan gerealiseerd worden, voorziet het VAF [meer info en tips](#) op de website.
- bewustzijn rond haalbaarheid en realiteitszin van het totale projectplan
- USP/originaliteit (waarom verdient deze film in de exponentieel toenemende hoeveelheid aan keuzemogelijkheden de aandacht van het publiek?)
- de betekenis van het project voor het professioneel parcours van de maker(s) en de producent
- engagement van de producent m.b.t. naleving van het Sociaal Charter

Belangrijke extra troeven:

- o maatschappelijke relevantie (in brede zin)
- o crossover potentieel buiten de oorspronkelijke publieksdoelgroep
- o innovatie in brede zin: creatief, inhoudelijk, vormelijk, productioneel, ... (dus niet te lezen als: technologisch)
- o in de context van het huidige onevenwicht tussen mannelijke en vrouwelijke makers: de aanwezigheid van een vrouwelijke scenarist en/of regisseur
- o de production value

3.2.2. Voor documentaires die hoofdzakelijk mikken op lokale publieksimpact

- o de ambitie is een zo breed en groot mogelijk lokaal Vlaams publiek aan te spreken
- o dat lokaal publiekspotentieel van het project valt o.a. af te leiden uit: het engagement van belangrijke partners op het vlak van lokale distributie en/of vertoning (de 'markt').
- o de aanwezigheid van elementen die het grote publiek rechtstreeks aanspreken (niet cumulatieve voorbeelden, louter ter illustratie: connectie met de lokale cultuur, maatschappij, geschiedenis, ...), gecombineerd met een 'frisse/ originele' benadering van vorm en/of inhoud
- o het economische draagvlak: de mate van lokale financiering

3.2.3. Voor documentaires die naast een beperktere lokale doelgroep vooral mikken op culturele meerwaarde en exportwaarde

- o de ambitie is prominente culturele representatie in het internationale circuit
- o de aanwezigheid van een persoonlijke vormelijke of inhoudelijke stempel/signatuur van de maker(s)
- o de artistieke relevantie en uitzonderlijke karakter van het project
- o de kans op betekenisvolle internationale uitstraling van het project, idealiter vertaald in de reële interesse van toonaangevende buitenlandse/internationale partners (b.v. interesse van hoog aangeschreven coproducenten, internationale sales agents, belangrijke festivals of curatoren, ...)
- o de bijzondere, diepgravende en/of eigenzinnige inhoud
- o verrassende of vernieuwende keuzes

4. Wat na de release van de documentaire?

Belangrijk is dat alles eraan wordt gedaan om het publieksbereik en de uitstraling van de documentaire te maximaliseren. Uiteraard gaat het over een brede definitie van publieksbereik op alle schermen (bioscoop, lineaire uitzending, platformen, festivalvertoningen, ad hoc vertoningen voor bepaalde doelgroepen*). Daarnaast is ook culturele erkenning via festivalselecties en – prijzen en belangrijke nominaties een vorm van welslagen van de documentaire.

*De outreachpremie van het VAF dient om een plan uit te werken om de documentaire onder de aandacht van specifieke doelgroepen te brengen in functie van thema, onderwerp, aanpak, enz.

Een jaar na release verwacht het VAF een eindverslag en evaluatie van de gerealiseerde outreach. De concrete informatie over het onthaal van de documentaire wordt na drie jaar, te rekenen vanaf de release, ook door het VAF gerapporteerd aan de minister van Cultuur en het departement Cultuur, Jeugd en Media. Deze informatie zal door het VAF opgevraagd worden bij de producent.

04.07.2022